

KZD.430.005.2020

Nr ewid. 112/2020/P/20/001/KZD

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie budżetu państwa w 2019 r.
w części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Departamentu Zdrowia

Piotr Wasilewski

Akceptuję:

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Małgorzata Motylow

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

Warszawa, dnia 25.05.2020

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	4
2. OCENA OGÓLNA.....	5
3. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI W CZĘŚCI 66 – RZECZNIK PRAW PACJENTA	6
3.1. DOCHODY BUDŻETOWE	6
3.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH	6
3.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ	9
4. INFORMACJE DODATKOWE	11
5. ZAŁĄCZNIKI	12
5.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 66 – RZECZNIK PRAW PACJENTA	12
5.2. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 66 – RZECZNIK PRAW PACJENTA.....	13
5.3. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI W CZĘŚCI 66 – RZECZNIK PRAW PACJENTA.....	14
5.4. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI W CZĘŚCI 66 – RZECZNIK PRAW PACJENTA	16
5.5. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI	17

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2019, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 66 – Rzecznik Praw Pacjenta.

Zakres kontroli

Realizacja wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych.

Sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2019 r. w zakresie operacji finansowych.

Analiza porównawcza danych ujętych w rocznym sprawozdaniu z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badanie skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.

Nadzór i kontrola sprawowana przez dysponenta budżetu państwa w trybie art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹.

Jednostka kontrolowana

Biuro Rzecznika Praw Pacjenta

Rzecznik Praw Pacjenta (dalej „Rzecznik” lub „RzPP”) jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony praw pacjentów określonych w ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta². Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Rzecznika Praw Pacjenta („Biuro”).

Rzecznik Praw Pacjenta jest jednocześnie dysponentem głównym i dysponentem III stopnia środków budżetowych części 66 budżetu państwa. Dysponentowi części 66 nie podlegają żadne jednostki.

W ramach wydatków zaplanowanych w części 66 sfinansowano m.in.:

- postępowania w sprawach praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów;
- postępowania wyjaśniające oraz uczestnictwo w sprawach cywilnych dotyczących naruszenia praw pacjenta;
- przygotowanie i wydawanie publikacji oraz programów edukacyjnych popularyzujących wiedzę o ochronie praw pacjenta;
- współpracę w zakresie przestrzegania praw pacjenta z organami władzy publicznej, organizacjami pozarządowymi, społecznymi i zawodowymi, do których celów statutowych należy ochrona praw pacjenta oraz z podmiotami udzielającymi świadczeń zdrowotnych;
- analizy skarg pacjentów w celu określenia zagrożeń i obszarów w systemie ochrony zdrowia wymagających naprawy.

Zrealizowane, w tej części, dochody budżetu państwa wyniosły 123,0 tys. zł. Wydatki wyniosły 14 126,9 tys. zł. Nie realizowano zadań finansowanych z budżetu środków europejskich.

W 2019 r., w ramach budżetu zadaniowego, Rzecznik realizował podzadanie „Ochrona praw pacjenta” w ramach zadania 20.1. „System opieki zdrowotnej i dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej”. Ministrem wiodącym dla zadania 20.1. „System opieki zdrowotnej i dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej”, realizowanego w ramach funkcji 20 „Zdrowie”, jest Minister Zdrowia.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³.

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 896, ze zm.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 1127, ze zm.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: „ustawa o NIK”.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia pozytywnie
wykonanie budżetu
państwa w 2019 r.
w części 66 – Rzecznik
Praw Pacjenta

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta.

Wydatki budżetu państwa, w części 66, poniesiono w granicach zaplanowanych kwot, na realizację zadań Rzecznika. W wyniku kontroli 11,9% wydatków stwierdzono, że zostały one zrealizowane z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i aktach wykonawczych do tej ustawy.

W próbie wydatków badanej pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁴ nie stwierdzono nieprawidłowości.

W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto główne cele prowadzonej działalności, zaplanowane dla podzadania realizowanego w ramach budżetu zadaniowego na 2019 r. Rzecznik prawidłowo nadzorował realizację budżetu przez podległe Biuro.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta przedstawiona została w załączniku 5.1 do niniejszej informacji.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2019 r. przez dysponenta części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych, w tym sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843.

3. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI W CZĘŚCI 66 – RZECZNIK PRAW PACJENTA

3.1. DOCHODY BUDŻETOWE

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r., kontrola dochodów budżetowych w części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W roku 2019 zrealizowane dochody budżetowe wyniosły 123,0 tys. zł i w stosunku do planu, który został ustalony w wysokości 28,0 tys. zł, stanowiły 439,3%. Rozbieżności planu dochodów budżetowych, w stosunku do dochodów faktycznie wykonanych w 2019 r., wynikały z faktu, że dochody w tej części pochodzą przede wszystkim z kar nakładanych przez Rzecznika i są trudne do oszacowania.

Na koniec 2019 r. wystąpiły należności, w kwocie 140,8 tys. zł, w tym zaległości w kwocie 111,6 tys. zł, które obejmowały niezapłacone w terminie grzywny wraz z odsetkami⁵. Należności powstałe w 2019 r. stanowiły 99,6% wszystkich należności na dzień 31 grudnia 2019 r. Resztę stanowiła jedna należność z 2018 r., w wysokości 0,5 tys. zł, wynikająca z decyzji Rzecznika o nałożeniu kary. W przypadku zaległości, czynności windykacyjne prowadzone były samodzielnie lub przez organy egzekucyjne⁶.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych przedstawiono w tabeli, stanowiącej załącznik 5.2 do niniejszej informacji.

3.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

3.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

Wydatki budżetu państwa, w części 66, zostały zrealizowane w kwocie 14 126,9 tys. zł, co stanowiło 100% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2018 były one wyższe o 539,8 tys. zł, tj. o 3,97%.

W strukturze zrealizowanych wydatków najwyższy udział miały:

- wynagrodzenia osobowe oraz pochodne od tych wynagrodzeń – 74,7% (10 548,8 tys. zł),
- wydatki na opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe – 9,1% (1299,2 tys. zł),
- wydatki na zakup usług pozostałych – 6,1% (859,3 tys. zł),
- wydatki na zakup materiałów i wyposażenia – 2,8% (394,5 tys. zł),
- odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 1,2% (175,2 tys. zł),
- opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych – 0,8% (114,9 tys. zł),
- szkolenia członków korpusu służby cywilnej – 0,7% (104,1 tys. zł),
- podróże służbowe krajowe – 0,6% (83,9 tys. zł).

W 2019 r. nie wystąpiły przypadki blokowania wydatków w trybie art. 177 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków budżetowych zaprezentowano w tabeli, stanowiącej załącznik nr 5.3 do niniejszej informacji.

⁵ § 0570 – wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych – 70,0 tys. zł, § 0580 – wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych – 65,6 tys. zł, § 0630 – wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego – 0,8 tys. zł oraz § 0920 – wpływy z pozostałych odsetek – 4,3 tys. zł.

⁶ W Biurze obowiązuje Zarządzenie Dyrektora Generalnego z dnia 6 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych, zasad ich sporządzania i ewidencji, w której zawarto procedurę windykacji należności.

Na koniec 2019 r. zobowiązania w części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta wyniosły 658,7 tys. zł i dotyczyły:

- dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi – 612,0 tys. zł,
- rozliczeń delegacji – 2,6 tys. zł,
- rozliczeń z dostawcami w wysokości 44,1 tys. zł.

Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 14 051,0 tys. zł (99,5% wydatków ogółem), wydatki majątkowe – 44,9 tys. zł (0,3%), a świadczenia na rzecz osób fizycznych 31,0 tys. zł (0,2%).

Wydatki na wynagrodzenia w 2019 r. wyniosły 8915,0 tys. zł i w porównaniu do roku 2018 (8781,0 tys. zł) wzrosły o 1,5%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na osobę w 2019 r. wyniosło 5991,3 zł, o 0,1 % mniej niż w 2018 r. (5998,0 zł).

Przeciętne wynagrodzenie brutto członków korpusu służby cywilnej wzrosło o 2,1% z 5882,0 zł w 2018 r. do 6005,3 zł w roku 2019.

Przeciętne zatrudnienie w Biurze w 2019 r. wyniosło 124 osoby i było o dwie osoby wyższe niż w 2018 r.

Plan wydatków majątkowych na 2019 r. wynosił 107 tys. zł. Przewidywano w nim zakup samochodu osobowego na potrzeby Biura. W IV kwartale 2018 r. Biuro zrezygnowało z zakupu samochodu i przystąpiło do postępowania przetargowego na długoterminowy najem samochodów osobowych dla Jednostek Administracji Państwowej, prowadzonego przez Centrum Obsługi Administracji Rządowej. W wyniku tego postępowania, w czerwcu 2019 r., podpisano umowę na wynajem samochodu. Środki będące w planie na zakup samochodu częściowo zostały przeznaczone na inne cele, m.in: zakup zapory sieciowej (22,5 tys. zł) oraz zakup dodatkowego modułu do programu kadrowo – płacowego pn. „pulpit pracownika” (21,5 tys. zł). Pozostała część niewykorzystanych środków została przesunięta na realizację wydatków bieżących. Łączne wydatki na zakupy inwestycyjne, w 2019 r., wyniosły 44,9 tys. zł, co stanowiło 42% planu.

Rzecznikowi Praw Pacjenta, na jego wniosek z 21 maja 2019 r., decyzją Ministra Finansów z 26 lipca 2019 r. zostały przyznane środki w wysokości 13 tys. zł. Środki te pochodziły z rezerwy celowej (część 83 – Rezerwy celowe, poz. 20) i były przeznaczone na sfinansowanie w 2019 r. nowych mianowań urzędników służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego (wraz z pochodnymi) dla jednego urzędnika służby cywilnej. Przyznane środki zostały wykorzystane łącznie w wysokości 13 tys. zł.

Badanie próby dowodów i zapisów księgowych przeprowadzono w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych (badanie zgodności) oraz wiarygodności zapisów księgowych pod kątem prawidłowości wartości transakcji. Losowanie przeprowadzono statystyczną metodą monetarną (MUS), polegającą na doborze elementów próby z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do ich wartości. Z tego zbioru wybrano zapisy odpowiadające pozycji księgi głównej, z pominięciem wydatków płacowych oraz wydatków pozapłacowych dotyczących lokalnych podatków i opłat. Z populacji 559 dowodów, o wartości 3149,6 tys. zł, wylosowano 40 dowodów o wartości 1683,7 tys. zł (53,5%).

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że dowody zostały sporządzone poprawnie pod względem formalnym. Zapisy księgowe zawierały elementy wymagane przepisami ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷, były sprawdzalne, zostały ujęte w księgach rachunkowych w sposób trwały, według właściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej oraz z uwzględnieniem chronologii zdarzeń, które nastąpiły w danym okresie sprawozdawczym. Stwierdzono, że wszystkie faktury zawierały potwierdzenie dokonania sprawdzenia pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym, a także właściwe dekretacje i były zatwierdzane przez osoby do tego upoważnione. Dokumenty zostały ujęte na właściwych kontach rozrachunkowych, a zapisów dokonano zgodnie z dekretacjami. Nie stwierdzono wydatków niecelowych, nielegalnych i niegospodarnych.

Łączna wartość udzielonych zamówień, w 2019 r., wyniosła 1038,6 tys. zł. We wszystkich przypadkach zamówienia nie przekraczały wyrażonej w złotych wartości 30 tys. euro i tym samym nie podlegały, zgodnie z art. 4 pkt 8, wymogom ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych. Przy udzielaniu tych zamówień stosowano wewnętrzne uregulowania, tj. Zarządzenie Dyrektora Generalnego nr 10/2018 z 12 marca 2018 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu wydatków i zawierania umów w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta.

⁷ Dz.U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.

Szczegółowej analizie poddano cztery zamówienia o najwyższej wartości dotyczące: organizacji konferencji, usługi sprzątanania, zakupu komputerów oraz usług świadczonych przez konsultantów medycznych. Łączna wartość tych zamówień wyniosła 352,7 tys. zł, co stanowiło 34% kwoty wszystkich udzielonych zamówień.

We wszystkich przypadkach wiarygodnie uzasadniono zlecenie dostaw i usług, prawidłowo oszacowano jego wartość, a wyboru najkorzystniejszej oferty dokonano zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi. Nie stwierdzono przypadków zaniżania wartości przedmiotu zamówienia lub ograniczenia konkurencyjności przy wyborze ofert.

3.2.2. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W roku 2019, w ramach zadania 20.1. „System opieki zdrowotnej i dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej”, Rzecznik realizował podzadanie 20.1.7. „Ochrona praw pacjenta”, którego celem była „Poprawa skuteczności przestrzegania i zapobieganie naruszeniom w zakresie praw pacjenta”.

Na realizację tego podzadania Biuro przeznaczyło 100% budżetu będącego w dyspozycji Rzecznika, w tym:

- 12 191,0 tys. zł na „Rozpatrywanie wniosków przez Rzecznika Praw Pacjenta”,
- 1935,9 tys. zł na „Działalność ogólnopolskiej infolinii dotyczącej udzielania informacji odnośnie praw pacjenta”.

Wartość miernika zdefiniowano na poziomie podzadania, jako liczbę zgłoszeń wpływających do RzPP w stosunku do liczby prowadzonych przez RzPP spraw (%). Według ustawy budżetowej na 2019 rok z dnia 16 stycznia 2019 r.⁸, planowano osiągnąć wartość tego miernika na poziomie 89%. W 2019 r. do RzPP wpłynęło 79 479 spraw, a prowadzono ich 82 978. Wartość miernika realizacji celu tego podzadania osiągnęła 96% i była wyższa od poziomu założonego w planie.

Wartość miernika działania „Rozpatrywanie wniosków przez Rzecznika Praw Pacjenta” wyniosła 134,1% wartości zaplanowanej. Liczba wniosków rozpatrzonych przez Rzecznika wyniosła 20 109, przy przewidywanych 15 000 wniosków.

Wartość miernika w ramach działania „Działalność ogólnopolskiej infolinii dotyczącej udzielania informacji odnośnie praw pacjenta”, dotyczącą liczby rozmów przeprowadzonych za pośrednictwem infolinii, zaplanowano na 45 000. Ustalono, że faktyczna liczba rozmów wyniosła 66 650 i stanowiła 148,1% wartości planowanej.

Monitoring wartości mierników realizacji celu podzadania prowadzony był na bieżąco, w okresach kwartalnych, na podstawie informacji komórek organizacyjnych właściwych dla realizacji monitorowanych działań.

W ramach projektu „Rzecznik Praw Pacjenta Rzecznikiem Polskiej Psychiatrii” stworzony został na stronie internetowej Rzecznika cykl 25 artykułów poruszających tematykę zdrowia psychicznego, pt. „25 Blasków Psychiatrii”. W 2019 r. pracownicy Biura brali udział w 16 imprezach edukacyjno-zdrowotnych oraz przeprowadzili 35 szkoleń. Rzecznicy praw pacjenta szpitala psychiatrycznego przeprowadzili także lekcje dotyczące ochrony zdrowia psychicznego (27 dni szkoleniowych). W 2019 r. kontynuowano wydawanie kwartalnika „Jednym Głosem dla Psychiatrii”. W kwartalniku przedstawiano wiele aspektów psychiatrii i pomocy psychiatrycznej. Kwartalnik wydawany jest zarówno w formie drukowanej, jak i w formie elektronicznej. Wydatki na działania promocyjno-edukacyjne wyniosły 245,9 tys. zł i były wyższe od wykonania tych wydatków w 2018 r. o 17,8% (208,7 tys. zł). Kwota wydatkowana na tą działalność stanowiła 1,7% wydatków ogółem.

Według stanu na koniec 2019 r. Biuro zatrudniało 45 rzeczników praw pacjenta szpitala psychiatrycznego (RzPPSzP), którzy wykonywali swoje zadania w 216 podmiotach leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych, w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień. Takich podmiotów było o 19 więcej niż na koniec 2018 r., a rzecznicy prowadzili łącznie 11 888 spraw, tj. o 1573 więcej niż w roku 2018.

Wzrost liczby podmiotów leczniczych objętych stałą działalnością RzPPSzP, bez zwiększania liczby zatrudnionych rzeczników praw pacjenta szpitala psychiatrycznego był spowodowany zmianą organizacji pracy, polegającą na umożliwieniu działania rzeczników na terenie trzech sąsiednich województw⁹.

⁸ Dz. U. poz. 198.

⁹ Na wniosek Rzecznika Praw Pacjenta, rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 stycznia 2006 r. w sprawie szczegółowego trybu i sposobu działania Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego (Dz. U. Nr 16, poz. 126, ze zm.) zostało zmienione rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 listopada 2018 r. (Dz. U. poz. 2281), poszerzając teren działania RzPPSzP z jednego do trzech sąsiadujących województw.

W 2018 r. stworzona została baza szpitali psychiatrycznych i placówek leczenia uzależnień, które swoją działalnością powinni obejmować rzecznicy praw pacjenta szpitala psychiatrycznego. Tworząc ten zbiór oparto się o informacje przekazane z czterech niezależnych źródeł, tj. wojewodów, marszałków województw, oddziałów wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia oraz samych rzeczników. Baza zawiera 340 podmiotów. Z danych zawartych w tej bazie wynika, że na koniec 2019 r. RPPSzP swoją bezpośrednią działalnością obejmowali 63,5% placówek.

Wydział Spraw Obywatelskich rejestruje dane z Telefonicznej Informacji Pacjenta („TIP”) w programie „ITM Rzecznik”, które stanowią dane do opracowania zbiorczej informacji zawartej w wewnętrznym dokumencie „Biuletyn Informacyjny”. Informacje uzyskane za pośrednictwem infolinii udostępniane są innym departamentom Biura, w celu wykorzystania w ramach realizowanych zadań zgodnie z regulaminem organizacyjnym.

W 2019 r. Rzecznik Praw Pacjenta w 21 sprawach skorzystał z uprawnień określonych w art. 55 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, dotyczących wszczynania i udziału w postępowaniach cywilnych na rzecz pacjentów, na zasadach przysługujących prokuratorowi. W 14 przypadkach wszczął postępowania z powództwa na rzecz pacjentów, zaś w siedmiu włączył się do już toczących się postępowań cywilnych. Spośród tych spraw 12 zakończyło się w 2019 r. W pięciu sprawach wydany został wyrok zasądający świadczenie na rzecz pacjenta, trzy sprawy zostały umorzone z powodu zawarcia ugody przewidującej zapłatę świadczenia na rzecz pacjenta, jedna sprawa została umorzona w związku zaspokojeniem przez pozwanego całości roszczeń dochodzonych na rzecz pacjenta. Jedna sprawa, do której Rzecznik przystąpił w trakcie procesu, zakończyła się oddaleniem powództwa wniesionego przez pacjenta. W innej sprawie, do której Rzecznik przystąpił na etapie postępowania pojednawczego, nie doszło do zawarcia ugody. Jedna sprawa została umorzona na wniosek Rzecznika, w związku z wykładnią Sądu Najwyższego¹⁰, w świetle której Rzecznik nie jest uprawniony do wytaczania powództwa na rzecz członków rodziny zmarłego pacjenta.

W 2019 r. Rzecznik wszczął 48 postępowań w sprawach praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów, w 44 przypadkach z urzędu, a w czterech na wniosek pacjentów. W okresie tym wydanych zostało 78 decyzji w sprawach praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów, przy czym w 51 sprawach wydana została decyzja o uznaniu ich za naruszające zbiorowe prawa pacjenta, natomiast 22 postępowania zostało umorzonych. W pięciu przypadkach równocześnie uznano stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe prawa pacjentów oraz umorzono postępowanie w innym zakresie.

W 2019 r. Rzecznik przeprowadził 1683 postępowania wyjaśniające¹¹. Wydane, w 2019 r., rozstrzygnięcia dotyczyły głównie prawa pacjenta do świadczeń zdrowotnych (779) oraz dokumentacji medycznej (236). W wyniku tych działań stwierdzono 829 naruszeń praw pacjenta. Rzecznik prowadził także postępowania wyjaśniające dotyczące praw pacjenta do: informacji o stanie zdrowia, informacji o odstąpieniu od udzielania świadczeń zdrowotnych, tajemnicy informacji związanych z pacjentem, wyrażenia zgody, intymności i godności, kontaktu osobistego z innymi osobami, poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie.

W roku 2019 Rzecznik podjął 162 inicjatywy i wystąpienia systemowe w obszarach zidentyfikowanych zagrożeń, wymagających zmian w systemie ochrony zdrowia. Do Ministra Zdrowia skierował ich 19, do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia – siedem oraz do innych organów i podmiotów – 136 (wojewodów, konsultantów krajowych i wojewódzkich w danej dziedzinie medycyny, innych ministrów, sądów, Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Głównego Inspektora Farmaceutycznego).

3.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2019 r. przez dysponenta części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta i sprawozdań Biura Rzecznika Praw Pacjenta:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),

¹⁰ Postanowienie Sądu Najwyższego o sygn. V CSK 33/18.

¹¹ Dane z Departamentu Postępowań Wyjaśniających oraz Departamentu Prawnego

- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

4. INFORMACJE DODATKOWE

Wystąpienie pokontrolne do Rzecznika Praw Pacjenta skierowano 15 kwietnia 2020 r. W wystąpieniu pokontrolnym nie sformułowano wniosków ani uwag. Rzecznik nie wniósł zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego.

5. ZAŁĄCZNIKI

5.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 66 – RZECZNIK PRAW PACJENTA

Oceny wykonania budżetu w części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta dokonano stosując kryteria¹² oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 roku¹³.

Dochody (D) ¹⁴ :	123,0 tys. zł
Wydatki (W):	14 126,9 tys. zł
Łączna kwota (G = W):	14 126,9 tys. zł
Waga wydatków w łącznej kwocie:	(Ww = W : G) 1
Nieprawidłowości w wydatkach (Ow):	nie stwierdzono
Ocena cząstkowa wydatków:	5 (pozytywna)
Łączna ocena ŁO ¹⁵ : 5 x 1 =	5 (pozytywna)
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

¹² <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

¹³ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>.

¹⁴ W częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

¹⁵ $\text{ŁO} = \text{Od} \times \text{Wd} + \text{Ow} \times \text{Ww}$

5.2.DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 66 – RZECZNIK PRAW PACJENTA

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, w tym:		14,0	28,0	123,0	878,6%	439,3%
1.	dział 750 - administracja publiczna	14,0	28,0	123,0	878,6%	439,3%
1.1	rozdział 75001 - urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	14,0	28,0	123,0	878,6%	439,3%
1.1.1	§ 0570 - wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych	-13,2	5,0	8,3	-62,9%	166,0%
1.1.2	§ 0580 - wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	-9,6	20,0	99,2	-1033,3%	496,0%
1.1.3	§ 0630 - wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego	10,2	1,0	1,2	11,8%	120,0%
1.1.4	§ 0640 - wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	-	-	0,1	-	-
1.1.5	§ 069 - wpływy z różnych opłat	-	-	-	-	-
1.1.6	§ 0870 - wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	-	-	-	-	-
1.1.7	§ 0920 - wpływy z pozostałych odsetek	14,7	-	7,3	49,7	-
1.1.8	§ 0940 - wpływy z rozliczeń / zwrotów z lat ubiegłych	8,8	-	3,2	36,4%	-
1.1.9	§ 0950 - wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	0,1	-	-	-	-
1.1.10	§ 0970 - wpływy z różnych dochodów	2,9	2,0	3,8	131,0%	190,0%

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz. U. poz. 198).

5.3. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI W CZĘŚCI 66 – RZECZNIK PRAW PACJENTA

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ²⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:		13 587,1	14 114,0	14 127,0	14 126,9	104,0%	100,1%	100,0%
1.	dział 750 - administracja publiczna	13 587,1	14 114,0	14 127,0	14 126,9	104,0%	100,1%	100,0%
1.1.	rozdział 75001 - urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	13 587,1	14 114,0	14 127,0	14 126,9	104,0%	100,1%	100,0%
1.1.1	§ 3020 - wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	24,1	15,0	10,2	10,2	42,4%	68,2%	100,0%
1.1.2	§ 3030 - różne wydatki na rzecz osób fizycznych	4,0	10,0	21,1	21,1	532,4%	210,7%	100,0%
1.1.3	§ 4000 - wydatki bieżące jednostek budżetowych (§ 4210, 4220, 4260, 4280, 4300, 4360, 4400)	-	2 680,0	2 888,6	-	-	-	-
1.1.4	§ 4010 - wynagrodzenia osobowe pracowników	846,9	872,0	958,0	958,0	113,1%	109,9%	100,0%
1.1.5	§ 4020 - wynagrodzenia członków korpusu służby cywilnej	7 477,9	7 519,0	7 425,7	7 425,7	99,3%	98,8%	100,0%
1.1.6	§ 4040 - dodatkowe wynagrodzenie roczne	456,8	651,0	532,1	532,1	116,5%	81,7%	100,0%
1.1.7	§ 4110 - składki na ubezpieczenie społeczne	1 434,2	1 551,0	1 460,1	1 460,1	101,8%	94,1%	100,0%
1.1.8	§ 4120 - składki na Fundusz Pracy	192,3	221,0	172,8	172,8	89,9%	78,2%	100,0%
1.1.9	§ 4140 - wpłata na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	2,6	-	22,1	22,1	861,8%	-	100,0%
1.1.10	§ 4170 - wynagrodzenia bezosobowe	67,6	80,0	118,2	118,2	174,9%	147,7%	100,0%
1.1.11	§ 4190 - nagrody konkursowe	2,4	-	1,3	1,3	54,5%	-	99,9%
1.1.12	§ 4210 - zakup materiałów i wyposażenia	377,3	-	-	394,5	104,6%	-	-
1.1.13	§ 4220 - zakup środków żywności	8,9	-	-	7,0	78,1%	-	-
1.1.14	§ 4260 - zakup energii	86,6	-	-	99,1	114,4%	-	-
1.1.15	§ 4270 - zakup usług remontowych	52,5	50,0	80,0	80,0	152,4%	159,9%	100,0%
1.1.16	§ 4280 - zakup usług zdrowotnych	8,9	-	-	12,9	145,2%	-	-

1.1.17	§ 4300 - zakup usług pozostałych	676,9	-	-	859,3	127,0%	-	-
1.1.18	§ 4360 - opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	109,0	-	-	114,9	105,5%	-	-
1.1.19	§ 4380 - zakup usług obejmujących tłumaczenia	1,7	-	-	1,7	101,9%	-	-
1.1.20	§ 4390 - zakup usług obejmujących wykonania ekspertyz, analiz i opinii	72,0	-	-	118,1	164,1%	-	-
1.1.21	§ 4400 - opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe	1 299,2	-	-	1 280,8	98,6%	-	-
1.1.22	§ 4410 - podróże służbowe krajowe	79,7	45,0	83,9	83,9	105,3%	186,5%	100,0%
1.1.23	§ 4430 - różne opłaty i składki	9,6	7,0	15,5	15,5	161,2%	222,0%	100,0%
1.1.24	§ 4440 - odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	160,6	186,0	175,2	175,2	109,1%	94,2%	100,0%
1.1.25	§ 4550 - szkolenia członków korpusu służby cywilnej	98,9	105,0	104,1	104,1	105,3%	99,2%	100,0%
1.1.26	§ 4580 - pozostałe odsetki	-	-	-	-	-	-	-
1.1.27	§ 4610 - koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	21,6	10,0	0,3	0,3	1,4%	3,0%	100,0%
1.1.28	§ 4700 - szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	2,8	5,0	12,7	12,7	452,0%	254,2%	100,0%
1.1.29	§ 6060 - wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	12,3	107,0	44,9	44,9	366,3%	42,0%	100,0%

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2019 (Dz. U. poz. 198).

5.4. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI W CZĘŚCI 66 – RZECZNIK PRAW PACJENTA

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2018			Wykonanie 2019			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ²⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ²⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾ tys. zł	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
								tys. zł
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem wg statusu zatrudnienia ³⁾ w tym:		122	8 781	5 998	124	8 915	5 991,3	99,9%
1.	dział 750 - administracja publiczna	122	8 781	5 998	124	8 915	5 991,3	99,9%
1.1.	rozdział 75001 - urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	122	8 781	5 998	124	8 915	5 992	99,9%
1.2.	1 - osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	8	508	5 291,7	12	707	4 909,7	92,9%
1.3.	02 - osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	2	368	15 333,3	2	281	11 708,3	76,3%
1.4.	03 - członkowie korpusu służby cywilnej	112	7 905	5 882	110	7927	6 005,3	102,1%

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ załącznik nr 34 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401-405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).

²⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

³⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁶.

¹⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1393, ze zm.

5.5. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Komisja Zdrowia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
9. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Rzecznik Praw Pacjenta